

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2498/2015
28.01.2016. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца Ј.М. из З., чији је пуномоћник М.П., адвокат из Н., туженог АД Ж.С. из Б., Организациона јединица З., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 бр.6362/12 од 20.02.2015. године, у седници одржаној 28.01.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

I ПРИХВАТА СЕ предлог тужиоца за одлучивање о његовој ревизији изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 бр.6362/12 од 20.02.2015. године као изузетно дозвољеној на основу члана 395. ЗПП.

II УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 бр.6362/12 од 20.02.2015. године и пресуда Основног суда у Зајечару П1 бр.461/2011 од 19.07.2012. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П1 бр.461/2011 од 19.07.2012. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужени обавезе да му на име мање исплаћених месечних зарада по основу сменског рада за период од 01.05.2008. године до 31.05.2011. године, исплати износ од укупно 197.855,82 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе наведене у изреци.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 бр.6362/12 од 20.02.2015. године, одбијена је жалба тужиоца и наведена првостепена пресуда је потврђена, а одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу 395. ЗПП. Предложио је да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе у поступку запослених против туженог ради исплате разлике припадајуће зараде по основу увећања за рад у сменама.

Тужени је поднео одговор на ревизију, предлажући да се она одбије.

Апелациони суд у Београду је решењем Р4 бр.53/15 од 30.10.2015. године, предложио да се о ревизији тужиоца одлучује као о изузетно дозвољеној ревизији на основу члана 395. ЗПП.

Бавећи се оценом испуњености услова за одлучивање о тужиочевој ревизији као изузетно дозвољеној на основу члана 395. ЗПП, Врховни касациони суд налази да постоји потреба за уједначавањем судске праксе поводом питања сменског рада и права на увећану зараду по том основу, у споровима запослених против туженог јер у истој чињенично-правној ситуацији судови са подручја Републике Србије различито одлучују, због чега је одлучио као у ставу I изреке.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 399. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 125/04 и 111/09) који се у овом парничном поступку примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11, 55/14) Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужиоца основана због погрешно примењеног материјалног права, услед чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на којој су засноване нижестепене пресуде, тужилац је радник туженог запослен на радном месту машиновође у Организационој јединици З., по уговору о раду од 03.02.2003. године и Анекса број 4 Уговора о раду од 13.09.2010. године. У спорном периоду од 01.05.2008. до 31.05.2011. године, тужиоцу је исплаћивана зарада по основу непосредног учествовања у железничком саобраћају у висини од 4% од основне зараде за рад у турнусу у смислу члана 62. став 3, члана 65. и 66. Појединачног колективног уговора који се примењује код туженог. Распоред рада тужиоца на радном месту машиновође није унапред одређен, односно организован је у зависности од реда вожње возова којима он управља, тако да тужилац један дан ради дуже од 8 сати а неки дан дуже од 12, а следећи не ради ни 8 сати. Тужени није донео одлуку о прерасподели радног времена, нити у његовим општим актима постоје правила о томе. По члану 65. став 1. тачке 1, 4. и 5. Колективног уговора код туженог, запослени има право на увећану зараду за рад у сменама и турнусу у висини од 2% од основне зараде и за рад у турнусу за запослене који непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја у висини од 4% од основне зараде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови сматрају да се у конкретном случају не ради о сменском раду у смислу Директиве о радном времену број 93/104 ЕЦ већ о прерасподели радног времена у смислу члана 57. Закона о раду, те да се зато нису стекли услови из члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду, да би се тужиоцу досудила тражена разлика зараде од још 22% од основице, као разлике између 26% колико би му припадало на основу ове законске одредбе и 4% колико му је тужени уплаћивао на име рада у турнусу. Из овог разлога је одбијен његов тужбени захтев.

Изложено правно становиште нижестепених судова се не може прихватити јер је засновано на погрешној примени материјалног права у погледу заузетог правног становишта да се у конкретном случају не ради о сменском раду, по ком основу се остварује право на увећану зараду.

Наиме, одредбом члана 108. став 1. тачка 2. Закона о раду („Сл. гласник РС“, број 24/05, са изменама), прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад ноћу и рад у сменама, ако такав рад није вреднован приликом утврђивања основне зараде, а најмање 26% од основице. Према члану 65. став 1. тачка 5. Колективног уговора туженог („Сл. гласник РС“, број 84/02...46/11) запослени који непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја, имају право на увећану зараду у висини од 4% од основне зараде.

Према директиви ЕУ 2003/88, сменски рад је таква организација рада према којој радници мењају једни друге на истом радном месту у складу са одређеним обрасцем, тако да образац ротирања може бити непрекидан или са прекидима. Због тога се рад у турнусу (per turnum - по реду, редом) у језичком значењу изједначава са сменским радом, с обзиром да се под турнусом подразумева утврђен ред по којем више лица једно за другим обављају неки посао, радећи наизменично и смењујући се. Због тога се рад тужиоца у турнусу – по сменама не може уподобити прерасподели радног времена у смислу члана 57. Закона о раду, без обзира на то што тужени у спорном периоду није ни доносио посебне одлуке о прерасподели радног времена. С обзиром да се прерасподела радног времена, у смислу цитиране законске одредбе врши онда када то захтева природа посла, организација рада, боље коришћење средстава рада, коришћење радног времена и извршавање одређеног посла у утврђеним роковима; чега нема у конкретном случају.

На основу свега изложеног овај суд налази да се спорни правни однос мора разрешити у складу са правилима о сменском раду и увећаној заради на основу члана 108. став 1. Закона о раду. Како су због неправилне примене правила о расподели радног времена, нижестепени судови пропустили да утврде висину тражене разлике за увећану зараду по основу сменског рада јер нису оценили дати налаз и мишљење судског вештака економске струке; то ће првостепени суд то учинити у поновном поступку, како би утврдио висину тужиоачеве разлике зараде од још 22% од основице, у спорном периоду.

Како одлука о трошковима поступка зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу II изреке на основу члана 407. став 2. ЗПП.

**Председник већа-судија
Предраг Трифуновић,с.р.**